

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Seimo posėdžių sekretariatui

2023-03-14

SEIMO OPOZICINIŲ FRAKCIJŲ KLAUSIMAI MINISTREI PIRMININKEI INGRIDAI ŠIMONYTEI DĖL KRITINĖS SITUACIJOS ŽEMĖS ŪKYJE IR POLITINĖS ATSAKOMYBĖS

Mes, žemiau pasirašę Seimo nariai, reiškiame didelį susirūpinimą kritine padėtimi žemės ūkio sektoriuje ir abejones dėl Žemės ūkio ministro Kęstučio Navicko gebėjimo suvaldyti situaciją. Todėl prašome Jūsų atsakyti į šiuos klausimus Seimo plenarinio posėdžio metu, vadovaujantis Seimo statuto 208 straipsnio 13 ir 14 dalimis.

Dėl besitęsiančio žemdirbių protesto

1. Kaip vertinate ilgiau nei mėnesį besitęsiančią masinę ūkininkų protesto akciją dėl itin mažų pieno supirkimo kainų? Ar pati asmeniškai buvote susitikti ir ar planuojate susitikti su žemdirbių atstovais, išklausti jų reikalavimų ir pateikti galimų sprendimų?

Dėl kritinės situacijos pieno sektoriuje

2. Koks yra Vyriausybės veiksmų planas pieno sektoriaus krizei suvaldyti? Kokie terminai, veiksmai, finansiniai ištekliai tam numatyti?
3. Ar planuojate artimiausiu metu skirti paramą iš nacionalinio biudžeto, kompensuojant žemdirbiams praradimus, kuriuos jie patyrė dėl drastiškai kritusių pieno supirkimo kainų?
4. Prašytume įvardyti, kokių rezultatų valdydama pieno kainų krizę pasiekė Žemės ūkio ministerija nuo žemdirbių masinio protesto pradžios?

5. Kodėl taip pavėluotai buvo kreiptasi į Europos Komisiją dėl pagalbos pieno sektoriui ir kodėl buvo apsiribota tik rašto parašymu, neorganizuojant jokių derybų su Europos Komisijos atstovais?
6. Žemdirbiai primygtinai reikalavo neatsisakyti papildomos nacionalinės pereinamojo laikotarpio išmokos. Šią paramą dabar būtų galima aktyvuoti ir išmokėti pieno ūkiams reikiamus pinigus. Kodėl buvo nuspręsta jos atsisakyti?
7. Taip pat buvo atsisakyta paramos pieniniams buliams. Ar nemanote, kad taip naikinami maži ir vidutiniai ūkiai, kurie tuos gyvulius daugiausia augina ir specialiai kūrė atpenėjimo ūkius? Ar nemanote, kad tai pakenks ir deryboms dėl tiesioginių išmokų dydžio suvienodinimo su kitomis ES šalimis? Ar ketinate inicijuoti, kad parama už pieninius bulius būtų sugrąžinta?
8. Ar Jums žinoma, kad visus 2022 metus neveikė Žemės ūkio ir kaimo verslo centro (ŽŪIKVC) gyvulių produktyvumo kontrolės apskaitos sistema, kuri yra būtinas gyvulių veislininkystės sistemos elementas? Be jos sistemiškai vykdoma veislininkystė praktiškai yra neįmanoma. Tai svarbu ne tik gerinant gyvulius vidaus rinkoje, bet ir juos eksportuojant.
9. Statistika rodo, kad pieno gamyba Lietuvoje mažėja: 2017 m. pieno primelžta 555 kg/gyv., o 2021 m. – 526 kg/gyv. 2021 m. iš Lietuvos buvo eksportuotos 2401 veislinės telyčios, 2022 m. jų skaičius krito 3,5 karto ir siekė 687. Prašytume patvirtinti arba paneigti, kad Lietuva yra pateikusi JTO ir Europos Komisijai prognozes, kad, siekiant sumažinti ŠESD emisijas, 2040 m. Lietuvoje melžiamų karvių skaičius bus 190 000 (maždaug tiek, kiek yra šiandien), o žieminių kviečių derliaus plotas sumažės 40%? Ar Vyriausybė yra pritarusi tokioms prognozėms?

Dėl chaoso Žemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose

10. Ar nemanote, kad Kęstučio Navicko vadovaujamoje Žemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose įsivyravo chaosas? Jūsų Vadovaujamos Vyriausybės kadencijos metu Žemės ūkio ministerija prarado Nacionalinės žemės tarnybos ir Žemės ūkio paskolų garantijų fondo kontrolę, o netrukus neteks Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontrolės, kurioje pernai įsiplieskė korupcijos skandalas. Sunaikinta veislininkystė, paralyžiuota ŽŪIKVC (dabar – Žemės ūkio duomenų centras) veikla, Gyvulių produktyvumo kontrolė yra ant išgyvenimo ribos neveikiant duomenų centro duomenų bazei. Dėl Žemės ūkio ministro kišimosi į Nacionalinės mokėjimo agentūros veiklą sutrikę šios agentūros darbuotojai kreipėsi į Prezidentą.
11. Ar Jums žinoma, kad Žemės ūkio duomenų centre atleidus daug darbuotojų bei IT specialistų, įsivyravo suirutė ir sutriko kai kurių registrų veikla? Dar iki šiol ūkininkai negauna Gyvulių produktyvumo kontrolės duomenų, kuriuos turėjo jau gauti praėjusių metų spalį, kas stabdo gyvulių selekciją, veislininkystės programų įgyvendinimą, kas turės įtaką dar gilesnei pieno

krizei. Artėja pasėlių deklaravimas ir gali atsitikti taip, kad dėl chaoso šioje įmonėje žemdirbiai negaus tiesioginių ES išmokų.

Dėl 2023-2027 m. strateginio plano ir Lietuvos užpelkinimo

12. Kaip vertinate tai, kad 2023-2027 m. kaimo plėtros strategijoje nebelieka paramos miško technikai, verslui kaime, kaimo infrastruktūrai, sunkinamos sąlygos smulkiesiems ūkiams, planuojama mažinti deklaruojamos žemės plotus 200 000 ha? Kaip Jūs įsivaizduojate Lietuvos žemės ūkio ateitį, apsirūpinimo vietinės gamybos maistu būtinybę ir kaimo gyvybingumą? Ar žemės ūkio produkcijos apimčių mažėjimą galėtumėte įvardyti kaip Jūsų vadovaujamos Vyriausybės prioritetą?
13. Kodėl ES RRF lėšos žemės ūkio sektoriaus atsparumo stiprinimui (tokia yra RRF paskirtis) buvo paskirtos tik 8 000 ha šlapynių įrengimui (16 mln. eurų - ES lėšos, o 3,36 mln. eurų - nacionalinio biudžeto)? Ar nemanote, kad žemės ūkiui galėjo būti skirta daugiau RRF lėšų, kaip tai padaryta kitose ES šalyse? Ar nemanote, kad paskirtos lėšos galėjo būti racionaliau panaudotos žemės ūkio sektoriaus atsparumo stiprinimui?
14. Prašytume atsakyti, kaip derina savo paramos schemas Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijos, kai viena ministerija duoda paramą griovių išvalymui, o kita jų užkimšimui? Ar Jums žinoma, kad Žemės ūkio ministro įsakymu nustatyta būtinybė iki 6 metrų išplėsti griovių šlaitų apsauginę juostą, ko pasekoje iš žemės ūkio gamybos bus išimta tūkstančiai hektarų niekada neužliejamos žemės, nes vanduo pilnu grioviu niekada neteka?
15. Kaip vertinate tai, kad 2023-2027 m. strateginio plano priemonėje „**Negamybinės investicijos, susijusios su biologinės įvairovės, buveinių, kraštovaizdžių atkūrimu ir išsaugojimu**“ numatyta išmoka 5 967 eurų už hektarą, nors tiek retai siekia pati žemės kaina? Palyginimui bazinė tiesioginė išmoka numatyta apie 80 eurų už hektarą. Ar tai nesudaro prielaidų spekuliacijai žeme ir ar nekelia įtarimų dėl neskaidrumo?

Dėl skaidrumo standartų

16. Ar jums žinoma, kad Žemės ūkio ministro patarėjas Rokas Petrašiūnas kuruoja Žemės ūkio ministerijos įstaigų reformą, nors neturi leidimo dirbti su riboto naudojimo informacija? Ar Jus yra pasiekę signalų, kad R. Petrašiūnas neteisėtais būdais bandė rinkti informaciją apie žmones, kurie kritikuoja ministrą?
17. Ar tai, kad asmenys, artimai susiję su buvusiu Energetikos ministru, o dabar LITGRID vadovu Roku Masiuliu: R. Petrašiūnas, buvusi ŽŪIKVC generalinė direktorė Redvita Četkauskienė,

buvęs Energetikos viceministras Paulius Martinkus ir jo sutuoktinė Simona Martinkė, - dirba Žemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžių įstaigų valdybose, laikote sutapimu, skaidrumo standartu ar nesusipratimu? Jūsų žiniai, P. Martinkus yra ŽŪIKVC valdybos pirmininkas, S. Martinkė vadovauja ŽŪM priklausančiai įmonei „Šilutės polderiai“.

18. Lietuvos žemės ūkio 2023-2027 m. strateginį planą rengė Nyderlanduose įsikūręs Wageningeno universitetas, kuriam buvo sumokėta 300 000 eurų. Ar žinote, kad šį universitetą yra baigusi Žemės ūkio ministro patarėja Kristina Simonaitytė? Kodėl pasirinktas būtent šis universitetas, o ne Lietuvos paslaugų teikėjas?
19. Kaip vertinate situaciją, kad Nacionalinei mokėjimo agentūrai šiuo metu laikinai vadovauja Žemės ūkio ministro paskirtas asmuo, kuris neturi teisės dirbti su slapta informacija (to reikalauja agentūros vadovo pareigybės aprašymas) ir figūruoja „Vičiūnų“ įmonės nesugrąžintos ES paramos byloje?
20. Atsižvelgdama į situaciją žemės ūkio sektoriuje ir Žemės ūkio ministerijos pavaldumo srityje, ar dar pasitikite Žemės ūkio ministru Kęstučiu Navicku?

Pagarbiai

Seimo nariai

Aušrinė Norkevičienė
 Gediminas Surplis
 Arūnas Palionis
 Mindaugas Kasiuskas
 Mestatis Vilkauskas
 Rita Tamašunienė
 Jonas Piuskevičius
 Viginijus Gudma
 Juozas Vainigalys
 Paulius Štremulis